

PETŐFI SÁNDOR
A TÉLI ESTÉK

Hova lett a tarka szivárvány az égről? Hova lett a tarka virág a mezőkről? Hol van a patakzaj, hol van a madárdal,

S minden éke, kincse a tavasznak s nyárnak?

Odavan mind! csak az emlékezet által

Idéztetnek föl, mint halvány síri árnyak.

Egyebet nem látni hónál és fellegnél;

Koldussá lett a föld, kirabolta a tél.

Olyan a föld, mint egy vén koldús, valóban, Vállain fejér, de foltos takaró van, Jéggel van foltozva, itt-ott rongyos is még,

Sok helyen kilátszik mezítelen teste,

Ugy áll a hidegben s didereg... az inség

Vastagon van bágyadt alakjára festve.

Mit csinálna kinn az ember ilyen tájban?

Mostan ott benn szép az élet a szobában.

Áldja istenét, kit istene megáldott, Adván néki meleg hajlékot s családot. Milyen boldogság most a jó meleg szoba,

S meleg szobában a barátságos család!

Most minden kis kunyhó egy tündérpalota,

Ha van honnan rakni a kandallóra fát,

S mindenik jó szó, mely máskor csak a légbe

Röpül tán, most beszáll a szív közepébe.

Legkivált az esték ilyenkor mi szépek! El sem hinnétek tán, ha nem ismernétek. A családfő ott fenn ül a nagy asztalnál

Bizalmas beszédben szomszéddal s komával,

Szájokban a pipa, előttök palack áll

Megtelve a pince legrégibb borával;

A palack fenekét nem lelik, akárhogy

Iparkodnak... újra megtelik, ha már fogy.

Kínálgatja őket a jó háziasszony, Ne félj, hogy tisztjéből valamit mulasszon, Hej mert ő nagyon jól tudja, mit mikép kell,

A kötelességét ő jól megtanulta,

Nem bánik könnyen a ház becsületével,

Nem is foghatják rá, hogy fősvény vagy lusta.

Ott sűrög, ott forog, s mondja minduntalan:

"Tessék, szomszéd uram, tessék, komám uram!"

Azok megköszönik, s egyet hörpentenek, S ha kiég pipájok, újra rátöltenek, És mint a pipafüst csavarog a légben,

Akkép csavarognak szanaszét elméik,

És ami már régen elmúlt, nagyon régen,

Összeszedeketik, sorra elregélik.

Akitől nincs messze az élet határa,

Nem előre szeret nézni, hanem hátra.

A kis asztal mellett egy ifjú s egy lányka, Fiatal pár, nem is a mult időt hányja. Mit is
törődnének a multtal? az élet

Előttök vagyon még, nem a hátok megett;

Lelkők a jövőendő látkörébe tévedt,

Merengve nézik a rózsafelhős eget.

Lopva mosolyognak, nem sok hangot adnak,

Tudja a jóisten mégis jól mulatnak.

Amott hátul pedig a kemence körül Az apró-cseprőség zúgva-zsibongva ül, Egy egész kis
halom kisebb-nagyobb gyermek

Kártyából tornyokat csinál... épít, rombol...

Úzi pillangóit a boldog jelennek,

Tennapot felejtett, holnapra nem gondol. -

Lám, ki hinné, mennyi fér el egy kis helyen:

Itt van egy szobában mult, jövő és jelen!

Holnap kenyérsütés napja lesz, szítál a Szolgáló s dalolgat, behallik nótája. Csikorog a
kútgém ott kinn az udvaron,

Lovait itatj' a kocsis éjszakára.

Húzzák a cigányok valami víg toron,

Távolról hangzik a bőgő mormogása.

S e különféle zaj ott benn a szobába'

Összefoly egy csendes lágy harmóniába.

Esik a hó, mégis fekete az útca, Nagy vastag sötétség egészen behúzta. Járó-kelő ember nem is igen akad,

Egy-egy látogató megy csak hazafelé,

Lámpája megvillan az ablakok alatt,

S fényét a sötétség hirtelen elnyelé,

Eltűnik a lámpa, a bennlevők pedig

Buzgón találgatják: vajon ki ment el itt?

Pest, 1848. január

FELESÉGEK FELESÉGE...

Feleségek felesége, Lelkemadta kicsikéje! Jer ide már az ölembe, Mulassak veled kedvemre.

Szerettelek lánykorodban, Szeretlek most százszor jobban, Nem százszor, de ezerszerte,

Ha meg nem haragszol érte.

Nem is tudja a nőtelen, Mi az igazi szerelem; Hogy tudná az istenadta? Mégcsak akkor tanulgatja.

Nőtelen ember szerelme Csak virág a kalap mellett; S most a szerelem énnékem Lélekzetem, szívverésem.

De boldogok is vagyunk ám, Ugye, lelkem kis Juliskám? Meg se' várjuk a halálunk, Elevenen égbe szállunk!

Pest, 1848. január

EGY KÖNYVÁRUS EMLÉKKÖNYVÉBE

Az életcél boldogság, de előbb Fáradni kell, hogy ezt a célt elérd, Ugy ingyen ahhoz senki sem jut el, Ahhoz nagyon sok mindenféle kell:

A becsülettől soha el ne térj

Sem indulatból, sem pedig díjért,

Szeresd hiven felebarátid,
Ne vond föl közted s más közt a hidat,
A hon nevét, a drága szent hazát
Szivednek legtisztább helyére zárd,
S imádd az istent, s mindenekfelett
Áruld erősen költeményimet.

Pest, 1848. január

ADORJÁN BOLDIZSÁRHOZ

Mélységes völgyben, olyan mélyben, Hogy, amik állnak közelében, A mozdulatlan
gránitbércek, Ezen
vasnál vasabb falak,

Még ők is, amint ott lenéznek,

Szédülni látszanak...

E mély völgynek legmélyebb fenekén,

Hová a napvilág fél-feketén

Jut el csak a sok bujkálás miatt,

S hol a hold, ez a szép fonóleány

Olyan kísérteties szálakat

Ereszt éjenként ezüst guzsalyán,

Mikéntha fonna szemfedőt magának...

A völgyben ott, egy nagy szomorfűzfának

Tövén, nyílt egy kicsiny virág.

Homály és lombok takarák.

Nem volt körülé semmi, semmi fény,

Csak egy fagyott nagy harmat reszketett

- Egy örökkévaló könny - levelén,

Mint a gyémánt a vérző seb felett.

Mert a virág piros volt... nem csoda,

Egy összetépett szívből támada.

Kevés vándor fordult meg itt e tájon,

Kevés szem akadott meg e virágon,

De aki látta őt,

Hamarjában nem mehetett el,

Ott állt csodálkozó szemekkel

E bű-növény előtt,

És nézte, nézte, s érzett kínokat.

Miktől a lélek szerteszét szakad,

De míg így ölte őt az, amit láta,

Szivott bódítón-édes illatot...

Barátom, ez a fájdalom virága,

Ez a virág lantod zenéje volt. -

Miért tiprád el ezt a szép virágot?

Mért hallgatott el így kezedben a lant?

Nem fáj, nem fáj, midőn a földhöz vágta,

S mintegy zokogva húrja kettépattant?

Nem kiáltott rád a lelk'ismeret,

Midőn rátetted gyilkos kezedet?

Mert gyikos vagy, megölted

Nem testedet,

De ennél sokkal többet,

Jobb részedet;

A lant a lelke a költőnek,

S te, hah te lelkedet öled meg!...

Egy költő-lelket semmisíteni meg!

Nem ismeréd tán küldetésedet?

Szent és nagy ez valóban,

Amely föld pusztulóban,

Haldoklófélben van, amelynek már

Nem használ sem eső, sem napsugár:

Az a költő könnyhullatásitul

S mosolygásától újra fölvirul.

Mivel felelsz majd, hogyha egykoron

Az, aki küldött, számadásra von?

Ha mondja majd: "Nézz arra lefelé,

Amerre tetted útadat,

Jól látszik, hosszú sivatag...

A rád bizott földet nem míveléd!"

Föl, föl, barátom, drága minden perc, A föld futócsillagai vagyunk, Csak addig élünk, míg
leszaladunk; Maholnap
a bíró előtt lehetsz.

Föl, föl, barátom, illeszd össze lantod,

Leheld beléje búbanatodat,
Hisz a költő, ha a legfájóbb hangot
Sohajtja, akkor a legboldogabb.
Dalold el mind, mivel szived teli,
S minden hang, amely ajkadon kijő,
Lelked darabja légyen... oly dicső
Kín és gyönyör között elvérzeni!

Pest, 1848. január 6.